

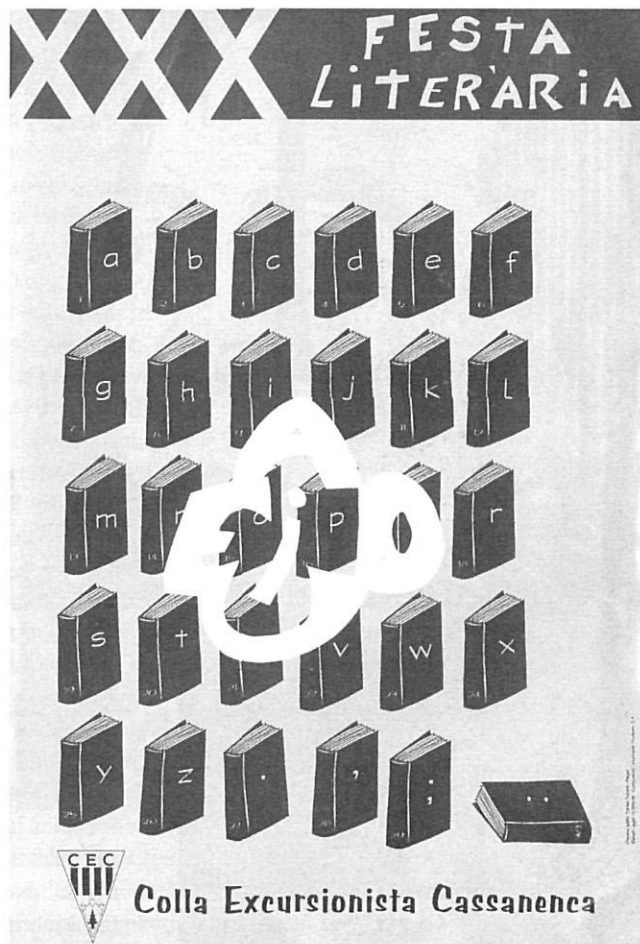
Més enllà d'uns premis

Ho vaig escriure fa vint anys, en el pròleg de l'edició de 1976 dels Premis de la Colla Excursionista Cassanenca: «Sospito que la Festa Literària que es convoca cada any a Cassà de la Selva no és, en realitat, cap festa literària. Sota el mantell d'aquest eufemisme s'hi amaga la flama encesa d'un veritable acte cívic». Aleshores ja es podia començar a dir i a escriure allò que durant molt de temps s'havia hagut d'amagar: que els premis literaris de Cassà no s'havien pas creat només per descobrir valors literaris ignorats, sinó sobretot per fer un acte de presència, d'afirmació i de resistència enmig d'un panorama polític que negava les llibertats elementals. Un acte de defensa de la literatura, sens dubte, però també de defensa de la llengua, del dret d'expressió i de la pròpia identitat.

Així van néixer, l'any 1966, els premis «La Colla» de Narració, creats per la Colla Excursionista que, com tantes altres entitats de l'època, havia de jugar aquest i altres papers de suplència en una societat cívicament i políticament anormal. Així havien nascut, dos anys abans, els premis «Recull» de Blanes i naxerien, dos anys després, els premis «Bertrana» de Girona, i tants d'altres que en aquella dècada es van fer presents arreu sota diversos noms i sota els aixoplucs més inesperats. Són els anys que Josep Faulí, estudiós de la matèria, anomena de «naixement en la penombra»; Salvador Espriu n'hauria dit, potser, «un alçament de llum en la tenebra». Són els anys en què el discurs polític s'ha d'articular –o almenys insinuar– a través del llenguatge cultural. Els anys en què, com en el vers de Celaya cantat per Paco Ibáñez, la poesia, la cançó, el teatre, el cinema, les revistes, els premis i els actes religiosos, esportius o lúdics es converteixen inevitablement en «armes carregades de futuro».

Com a membre del jurat vaig viure de prop uns quants anys de peripècies dels premis cassanencs. La convocatòria anava adreçada preferentment a escriptors més o menys inèdits, però si ara repassem la panoràmica dels guanyadors hi trobem noms que han acabat per ser coneguts i reconeguts com els de Guillem Frontera, Víctor Mora, Anna Murià, Andreu Sotorra, Vicenç Villatoro, Rafael Vallbona, Josep Bras, Sílvia Manzana o Vicenç Pagès. El premi «La Colla» va donar pas després al premi «Cercamon» de narració juvenil, com abans havia acompanyat el «Xavier Carbó» de poesia, el «Pompeu Pascual» d'investigació, el d'assaig i el d'autors locals. De 1970 fins avui s'han celebrat també vint-i-cinc edicions de premis per a contes infantils, i darrerament s'hi ha afegit el premi per a treballs relacionats amb la defensa de les Gavarres.

En celebrar els trenta anys del començament, els cassanencs no han volgut deixar de recordar el clima inicial, l'època de «la primera festa literària, feta mig d'amagatotis», tal com era obligat de fer-ho tot, sempre sota sospita. Ara que els premis s'han consolidat i s'han establert fermament en la normalitat democràtica, era bo recordar –i descobrir als més joves– allò que no sols havia format part de la seva història sinó que havia constituït la seva mateixa essència, la seva primera i més íntima raó de ser. En el terreny aspre d'aquella resistència, hi han arrelat els premis tal com són ara, pletòrics de participació i de propostes renovadores.

Cartell
commemoratiu
de Carles
Torrent Pagès.

NARCÍS-JORDI ARAGÓ